

คอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตรา

Concerto for Orchestra

วินุช ตระกูลสุน¹

บทคัดย่อ

บทประพันธ์เพลง คอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตรา ประพันธ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำออกแสดงในโอกาสที่มหาวิทยาลัยรังสิตก้าวเข้าสู่ทศวรรษที่ 3 (ปีที่ 30) และวิทยาลัยดนตรีมีอายุครบรอบ 12 ปี ในงาน Evening with Concerto 2015 ณ ศาลาดนตรีสุริยเทพ วิทยาลัยดนตรีมหาวิทยาลัยรังสิต เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2558 บทประพันธ์นี้อยู่บนพื้นฐานดนตรีระบบนิโตนาลิตี มีโครงสร้างบทประพันธ์แบบรูปโค้ง ประกอบด้วย ช่วงนำ A B C B' A' และช่วงจบ บทประพันธ์นี้ให้ความสำคัญกับบทบาทของเครื่องดนตรีต่าง ๆ รวมถึงกลุ่มเครื่องดนตรีแต่ละกลุ่มภายในวงออร์เคสตรา วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการประพันธ์นั้นนำมาจากบทเพลงต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยรังสิต และชื่อของมหาวิทยาลัยรังสิต พร้อมกันนั้นยังให้ความสำคัญกับเสียงประสานความสัมพันธ์กันคู่ห้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้คอร์ดคู่ห้าเรียงซ้อน นอกจากนี้แนวทำนองและโมทีฟต่าง ๆ เป็นการพัฒนาจากจากขั้นคู่ 4-5 ทั้งสิ้น วัตถุประสงค์การประพันธ์เหล่านี้กระจายอยู่ในบทประพันธ์ตั้งแต่ต้นจนจบ สำหรับเสียงประสานผู้ประพันธ์ได้ละทิ้งรูปแบบการดำเนินเสียงประสานแบบดั้งเดิม แต่ยังคงให้ความสำคัญกับการเกลาของเสียงกระด้าง

คำสำคัญ: คอนแชร์โต ออร์เคสตรา มหาวิทยาลัยรังสิต

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

The music composition *Concerto for Orchestra* was composed to commemorate the 30th anniversary of Rangsit University and the 12th anniversary of the Conservatory of Music. Its world premiere was performed in the Evening with Concerto 2015 at Suryadhep Music Sala, the Conservatory of Music, Rangsit University on June 3rd, 2015. The composition is based on neo-tonality. Its musical structure is an arch form which is comprised of introduction, A, B, C, B', A', and coda. The composition approaches the outstanding and characterizing of the small groups of instruments and each sectional part of the orchestra. The raw materials used in the composition were from some melodic fragments of Rangsit University's songs and the monogram of the university, RSU. Moreover, the fifth intervals and its relationship was implemented both as melodies and motives, and harmony especially quintal chords. All of the materials are pervasive throughout the entire piece. However, the composition's intension is to avoid the traditional harmony, but more concerns on the resolution of dissonant.

Keywords: Concerto, Orchestra, Rangsit University

ที่มาและความสำคัญ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 ประสิทธิ์ อุไรรัตน์ ได้มีแผนริเริ่มโครงการที่จะก่อตั้งสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา บริเวณชานเมืองหมู่บ้านเมืองเอก จังหวัดปทุมธานี จากนั้นปี พ.ศ. 2527 จึงได้เริ่มก่อสร้างสถานศึกษาบนเนื้อที่ประมาณ 161 ไร่ ขณะกำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่นั้น ทบวงมหาวิทยาลัยได้ออกประกาศจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งใหม่ภายใต้ชื่อ “วิทยาลัยรังสิต (Rangsit Collage)” เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2528 อย่างไรก็ตาม วิทยาลัยรังสิตได้เปิดทำการเรียนการสอนครั้งแรกในปี พ.ศ.2529 จากผลการดำเนินงานเพียง 4 ปี ต่อมาปี พ.ศ.2533 วิทยาลัยรังสิต ได้รับการรับรองจากทบวงมหาวิทยาลัยให้ยกฐานะขึ้นเป็น “มหาวิทยาลัยรังสิต (Rangsit University)” ด้วยเหตุข้างต้น มหาวิทยาลัยรังสิตได้ถือเอาวันที่ 25 มกราคมของทุกปี เป็นวันสถาปนามหาวิทยาลัย

ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรังสิตที่มีอยู่เพียง 2 คณะ ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิตมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้ก้าวขึ้นมาสู่มหาวิทยาลัยเอกชนชั้นนำของประเทศ มีนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาต่างๆ จำนวนมากใน 23 คณะ 5 วิทยาลัย และ 4 สถาบัน ซึ่งมีวิทยาลัยดนตรีเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินการเรียนการสอน โดยที่วิทยาลัยดนตรีได้เริ่มรับนักเรียนรุ่นแรกตั้งแต่ปีการศึกษา 2546

ตลอดระยะการดำเนินงานที่ผ่านมาของมหาวิทยาลัยรังสิต ในปี พ.ศ.2558 เป็นปีที่มหาวิทยาลัยรังสิตก้าวเข้าสู่ทศวรรษที่ 3 อีกทั้งวิทยาลัยดนตรีได้เดินทางเข้าสู่ปีที่ 12 ดังนั้น ผู้ประพันธ์มุ่งหวังที่จะประพันธ์เพลงบทใหม่สำหรับวงออร์เคสตราเพื่อใช้ในการแสดงในวาระมหาวิทยาลัยรังสิตครบรอบปีที่ 30 ในปี พ.ศ.2558 และครบรอบ 12 ปี ของวิทยาลัยดนตรี ตั้งแต่รับนักศึกษารุ่นแรกเมื่อปี พ.ศ.2546 นอกจากนั้นยังถือได้ว่าเป็นโอกาสอันดีที่วิทยาลัยดนตรีจะมีสถานที่ทำการเรียนการสอน พร้อมกับหอแสดงดนตรีแห่งใหม่ (ศาลาดนตรีสุริยเทพ) ขนาดประมาณ 1,000 ที่นั่งในปีเดียวกันนี้ อีกทั้งบทประพันธ์เพลงบทใหม่นี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้สำหรับการแสดงดนตรีในศาลาดนตรีสุริยเทพในงาน Evening with Concerto 2015

จากเหตุการณ์ข้างต้นผู้ประพันธ์เพลงจึงต้องการประพันธ์เพลงบทใหม่ โดยที่แนวคิดการประพันธ์เบื้องต้นจะเป็นการนำบทเพลงประจํามหาวิทยาลัยรังสิต มาใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการประพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทำนอง และ/หรือ โหมทิวสำคัญจากบทเพลงต่างๆ ของมหาวิทยาลัยรังสิต แต่ทั้งนี้ผู้ประพันธ์ไม่นำมาใช้อย่างตรงไปตรงมา ผู้ประพันธ์จะนำมาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับองค์ประกอบโดยรวมของบทประพันธ์ ดังนั้นผู้ประพันธ์ปรารถนาที่จะประพันธ์บทเพลงใหม่ภายใต้ชื่อ “คอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตรา (Concerto for Orchestra)” สำหรับใช้ในโอกาสดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการประพันธ์

1. เพื่อสร้างบทประพันธ์เพลงใหม่ให้เป็นส่วนหนึ่งของการก้าวเข้าสู่ทศวรรษที่ 3 (ปีที่ 30) มหาวิทยาลัยรังสิต พร้อมทั้งการครบรอบ 12 ปี วิทยาลัยดนตรี
2. เพื่อใช้ในการแสดงในงาน Evening with Concerto 2015 ศาลาดนตรีสุริยเทพ วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต
3. เพื่อสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงคอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตราบทใหม่
4. เพื่อสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงใหม่ องค์ความรู้ใหม่ สำหรับศิลปะและวงวิชาการด้านดนตรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การสร้างสรรค์งานประพันธ์เพลงบทนี้ ผู้ประพันธ์คาดว่าผลของบทประพันธ์เพลงจะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. เป็นส่วนหนึ่งของการก้าวเข้าสู่ทศวรรษที่ 3 (ปีที่ 30) มหาวิทยาลัยรังสิต พร้อมทั้งการครบรอบ 12 ปี วิทยาลัยดนตรี

2. มีบทประพันธ์เพลงบทใหม่ที่ใช้สำหรับการแสดงในงาน Evening with Concerto 2015
ศาลาดนตรีสุริยเทพ วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต
3. ได้บทประพันธ์เพลงบทใหม่รูปแบบคอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตรา
4. ได้บทประพันธ์เพลงใหม่ องค์ความรู้ใหม่ สำหรับศิลปะและวงวิชาการด้านดนตรี
5. ได้เสริมสร้างและกระตุ้นความสนใจสำหรับผู้ฟังโดยทั่วไป
6. เผยแพร่บทประพันธ์เพลงในรูปแบบทางวิชาการ
7. เผยแพร่บทประพันธ์เพลงโดยการนำออกแสดง

ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นบทประพันธ์เพลงสำหรับวงออร์เคสตรา
2. เป็นบทประพันธ์เพลงมีความยาวประมาณ 12 นาที
3. เนื่องจากเป็นบทประพันธ์เพลงประเภทคอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตรา ผู้ประพันธ์
จึงคำนึงถึงบทบาทของเครื่องดนตรีต่างๆ ในวงออร์เคสตรา รวมถึงกลุ่มเครื่องดนตรีแต่ละกลุ่ม
อย่างเท่าเทียมกัน

ข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการประพันธ์

ข้อตกลงเบื้องต้นที่ผู้ประพันธ์กล่าวถึงในหัวข้อนี้เป็นกรอบและข้อกำหนดเบื้องต้นของบท
ประพันธ์นี้ อย่างไรก็ตามรายละเอียดอื่น ๆ สามารถอ่านรายละเอียดได้ในแนวคิดและวิธีการประพันธ์
เบื้องต้น) โดยข้อกำหนดเบื้องต้นมีดังนี้

1. เป็นบทประพันธ์บนพื้นฐานระบบนิโอโทนาลิตี (Neo-Tonality) โดยที่เสียงประสาน
ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับศูนย์กลางระดับเสียง (Pitch Centricity) ซึ่งจะไม่ให้ความสำคัญกับ
การดำเนินเสียงประสานแบบดั้งเดิม (Traditional Harmony)
2. เลื่อนนำแนวทำนองและโมทีฟสำคัญบางส่วนจากบทเพลงประจํามหาวิทยาลัยรังสิต
มาใช้เป็นวัตถุดิบการประพันธ์ ซึ่งผู้ประพันธ์จะนำวัตถุดิบเหล่านั้นมาปรับแนวทำนองและโมทีฟใหม่
โดยไม่ใช้วัตถุดิบเหล่านั้นอย่างตรงไปตรงมา
3. การปรับแต่งแนวทำนองและโมทีฟจากบทเพลงประจํามหาวิทยาลัยรังสิตนั้น
ผู้ประพันธ์ไม่ปรับแต่งให้แตกต่างออกไปมากนัก เนื่องจากผู้ประพันธ์คาดหวังให้ผู้ฟังสามารถได้ยิน
และคาดเดาได้ว่ามาจากแนวทำนองเพลงบางส่วนของบทเพลงใด ทั้งนี้เพื่อผู้ฟังสามารถระลึกถึง
มหาวิทยาลัยรังสิตได้

นิยามศัพท์

คำศัพท์คนตรีส่วนใหญ่สำหรับงานวิจัยฉบับนี้อ้างอิง “พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์” (พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2554) ของศาสตราจารย์ ดร. รัชชานนท์ ทรัพย์เจริญ ส่วนข้อบัพเพพันธ์เพลงต่างๆ ที่อ้างถึงในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม ศัพท์บางคำผู้วิจัยได้บัญญัติขึ้นเองเพื่อความเหมาะสมกับเนื้อหา โดยคำศัพท์ที่ผู้ประพันธ์เห็นว่าควรสร้างความเข้าใจตรงกัน ซึ่งใช้ในงานสร้างสรรค์ครั้งนี้

แนวคิดหลัก (Idea) มีความหมายคล้ายกับทำนองหลัก (Theme) ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ได้ขยายความหมายให้รวมถึงลักษณะแนวทำนองสำคัญ และองค์ประกอบ แนวล่ออื่น ๆ เช่น ลักษณะพื้นผิว แนวทำนองรอง แนวทำนองประกอบ และอื่นๆ ณ บริเวณหนึ่งๆ ของบทประพันธ์ โดยองค์ประกอบเหล่านี้รวมกันเป็นหนึ่งแนวคิดหลัก

หน่วยทำนอง หน่วยย่อยทำนอง หรือส่วนย่อยทำนอง (Melodic Fragment) มีความหมายคล้ายกับคำว่าโมทีฟ (Motive) สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ใช้คำนี้อ้างถึงหน่วยหรือส่วนทำนองเล็กๆ ที่ตัดมา หรือพัฒนามาจากแนวทำนองใดๆ

แนวคิดเบื้องต้นสำหรับการประพันธ์ (Pre-Composition Idea)

แนวคิดเบื้องต้นสำหรับการประพันธ์เพลง *คอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตรา* ผู้ประพันธ์ เริ่มด้วยการศึกษาและสำรวจแนวทำนองจากบทเพลงประจํามหาวิทยาลัยรังสิต จากนั้นผู้ประพันธ์ ได้เลือกนำส่วนย่อยแนวทำนองและโมทีฟสำคัญของบทเพลงมาใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการประพันธ์ ครั้งนี้ ได้แก่ เพลง *ตะวันรุ่งทุ่งรังสิต* เพลง *ลาแล้วลาบ้านเย็นฟ้า* เพลง *RSU บลูส์บ้านเย็น* และเพลง *ศรีรังสิต* อย่างไรก็ตาม ผู้ประพันธ์นำส่วนย่อยแนวทำนองและโมทีฟสำคัญจากบทเพลงดังกล่าว มาปรับแต่ง โดยจะไม่ใช้วัตถุดิบเหล่านั้นโดยตรงไปตรงมา ซึ่งหลังจากการพิจารณาแนวทำนองและโมทีฟของแต่ละบทเพลงแล้ว ผู้ประพันธ์พิจารณาเลือกบางส่วนมาใช้เป็นวัตถุดิบการประพันธ์ ดังต่อไปนี้

1. เพลง *ตะวันรุ่งทุ่งรังสิต* ผู้ประพันธ์เลือกนำประโยคแรกของบทเพลงมาใช้พร้อมกันนั้น ได้พิจารณาแบ่งแนวทำนองออกเป็นส่วนย่อยแนวทำนอง 2 ส่วน (ส่วนย่อย a และ b) จากนั้นนำ ส่วนย่อยดังกล่าวไปปรับแต่งแนวทำนองใหม่ เพื่อนำไปใช้ในบทประพันธ์ *คอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตรา* (ตัวอย่างที่ 1ก)

ตัวอย่างที่ 1ก ส่วนย่อย a และ b จากเพลง *ตะวันรุ่งทุ่งรังสิต* (ห้องที่ 1-4)

ผู้ประพันธ์นำส่วนย่อย a มาปรับแนวทำนอง โดยพยายามรักษาทิศทางของการเคลื่อนที่แนวทำนองไว้ แต่ได้เพิ่มให้มีจำนวนโน้ตมากขึ้น อีกทั้งเพิ่มโน้ตสะบัด (Grace Note) เพื่อให้เกิดขึ้นคู่ทริทอน (Tritone) บนโน้ต 2 ตัวแรกและขึ้นคู่ครึ่งเสียงบนกลุ่มโน้ตต่อมา นอกจากนี้พิจารณาให้แนวทำนองมีความน่าสนใจมากขึ้น โดยการเพิ่มโน้ตโครมาติกเพื่อให้มีเคลื่อนที่ด้วยขึ้นคู่ครึ่งเสียงมากขึ้นบนแนวทำนอง (ตัวอย่างที่ 1ข)

ตัวอย่างที่ 1ข ส่วนย่อย a ที่ถูกปรับแต่ง

สำหรับส่วนย่อย b ผู้ประพันธ์ยังรักษาทิศทางของการเคลื่อนที่ไว้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลียนแบบลักษณะการเคลื่อนที่ของโน้ต 4 ตัวแรก (กระโดด-ตามขึ้น-กระโดด) ของส่วนย่อย b อีกทั้งผู้ประพันธ์ได้ปรับส่วนย่อยนี้ออกเป็นหลายรูปแบบ (ดูตัวอย่างบางส่วนจากตัวอย่างที่ 1ค) ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การขยายแนวทำนองให้ยาวขึ้นโดยให้มีการเคลื่อนที่ในทิศทางขึ้น-ลง พิจารณาให้เล่นเร็วด้วยโน้ตเข้บ 2 ชั้น และการเพิ่มโน้ตโครมาติกเพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้กับแนวทำนอง เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 1ค ตัวอย่างบางส่วนของส่วนย่อย b ที่ถูกปรับแต่ง

2. เพลงลาแล้วลาบานเย็นฟ้า ผู้ประพันธ์เลือกส่วนย่อยแรก (ห้องที่ 1-3) จากประโยคแรกของบทเพลงมาใช้จากนั้นนำส่วนย่อยนี้ไปปรับแต่งแนวทำนองใหม่เพื่อนำไปใช้ในบทประพันธ์ (ตัวอย่างที่ 2ก)

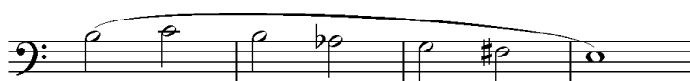
ตัวอย่างที่ 2ก ส่วนย่อยแรกจากประโยคแรกของบทเพลงลาแล้วลาบานเย็นฟ้า (ห้องที่ 1-3)

mm. 1-3

ผู้ประพันธ์นำส่วนย่อยข้างต้น มาปรับแต่งเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทำนองรอง โดยลักษณะสำคัญยังรักษาทิศทางเคลื่อนที่แนวทำนองเดิมไว้ พร้อมทั้งพิจารณาให้แนวทำนองเคลื่อนที่ซ้ำด้วยโน้ตตัวขาว นอกจากนี้ได้ทำให้แนวทำนองมีความน่าสนใจมากขึ้น โดยการเพิ่มโน้ตโครมาติกเข้าไปภายในแนวทำนองเล็กน้อย (ตัวอย่างที่ 2ข)

ตัวอย่างที่ 2ข แนวทำนองรองที่ปรับมาจากบทเพลงลาแล้วลาบานเย็นฟ้า

3. เพลง *RSU บลูส์บานเย็น* ผู้ประพันธ์เลือกส่วนย่อยแรกของประโยคแรกท่อน B (ห้องที่ 21-22) ซึ่งมีลักษณะโดดเด่นคือการเคลื่อนที่ครึ่งเสียงขึ้น-ลง สลับไปมา มาทำการปรับแต่งแนวทำนองใหม่ (ตัวอย่างที่ 3ก)

ตัวอย่างที่ 3ก ส่วนย่อยแรกประโยคแรกท่อน B จากบทเพลง *RSU บลูส์บานเย็น* (ห้องที่ 21-22)

mm. 21-22

ผู้ประพันธ์ยังคงรักษาองค์ประกอบสำคัญของส่วนย่อยนี้ไว้ด้วยรักษาทิศทางการเคลื่อนที่แนวทำนองและขึ้นสู่ครึ่งเสียงที่เกิดขึ้นภายในแนวทำนอง อย่างไรก็ตามได้ปรับให้โน้ตทุกตัวมีความยาวโน้ตเท่ากันด้วยโน้ตตัวค่าประจุ (ตัวอย่างที่ 3ข)

ตัวอย่างที่ 3ข แนวทำนองที่ปรับมาจากบทเพลง *RSU บลูส์บ้านเย็น*

4. เพลง *ศรีรังสิต* ผู้ประพันธ์เลือกนำมาเฉพาะโมทีฟโน้ตเริ่มต้น 3 ตัวแรกของบทเพลงเท่านั้น ซึ่งโมทีฟนี้มีลักษณะเด่นเป็นการเคลื่อนที่โน้ตลงตามขั้น จากนั้นกระโดดขึ้นคู่ 6 เมเจอร์ ในทิศทางตรงกันข้าม (ตัวอย่างที่ 4ก)

ตัวอย่างที่ 4ก โมทีฟเริ่มต้นของบทเพลง *ศรีรังสิต* (ห้องที่ 1-2)

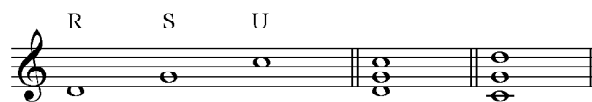
ผู้ประพันธ์นำโมทีฟดังกล่าวมาปรับแต่งโดยใช้วิธีการเล่นถอยกลับ (Retrograde) พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนการกระโดดเป็นขั้นคู่ 5 เพอร์เฟกต์ ซึ่งได้มาจากกลุ่มโน้ต *RSU* โมทีฟ (ดูหัวข้อ 3.1.5) นอกจากนี้ปรับให้โมทีฟมีความเร็วมากขึ้นด้วยโน้ตเบบิต 2 ชั้น (ตัวอย่างที่ 4ข)

ตัวอย่างที่ 4ข โมทีฟที่ปรับมาจากบทเพลง *ศรีรังสิต*

5. *RSU* โมทีฟเป็นกลุ่มโน้ตที่ไม่ได้นำมาจากบทเพลงประจำมหาวิทยาลัยแต่ได้มาจากชื่อมหาวิทยาลัย Rangsit University ย่อว่า *RSU* โดยที่ R = เร, S = โซล, และ Ut = โค ซึ่งโมทีฟกลุ่มโน้ตนี้จะมีความสัมพันธ์ขั้นคู่ 4-5 หรือเป็นคอร์ดเรียงซ้อนคู่ 4-5 (Quartal/Quintal Chords) เมื่อจัดโน้ตให้อยู่เป็นเสียงประสานแนวตั้ง (ตัวอย่างที่ 5)

ตัวอย่างที่ 5 RSU โมทีฟ

จากแนวทำนอง หน่วยทำนองย่อย และโมทีฟทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงแนวคิดเบื้องต้นสำหรับการประพันธ์ และที่มาของวัตถุดิบการประพันธ์ที่จะนำไปใช้ในการแต่งบทประพันธ์คอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตราครั้งนี้ อย่างไรก็ตามการอ้างอิงถึงวัตถุดิบการประพันธ์เหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นหน่วยทำนองย่อยและแนวทำนองต่างๆ ผู้ประพันธ์ได้นำไปปรับหรือแปรรูป โดยไม่ลอกเลียนแบบให้เหมือนกับบทเพลงต้นฉบับเดิมทั้งหมด อีกทั้งชิ้นคู่ที่เกิดขึ้นภายใน RSU โมทีฟ ก็จะเป็นชิ้นคู่สำคัญที่นำมาใช้เป็นวัตถุดิบอีกอันหนึ่งของบทประพันธ์นี้ นอกจากนี้ วัตถุดิบการประพันธ์เพลง ซึ่งได้อธิบายพร้อมยกตัวอย่างไว้ในบทนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของวัตถุดิบการประพันธ์เท่านั้น โดยเมื่อวัตถุดิบเหล่านั้นปรากฏในบทประพันธ์เพลง อาจมีความแตกต่างจากที่ได้อธิบายไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าสนใจให้กับบทประพันธ์เพลงโดยรวม

สำหรับการกำหนดกรอบของบทประพันธ์นี้ จะอยู่ภายใต้ขอบเขตดนตรีระบบโทนาลิตี โดยผู้ประพันธ์คำนึงถึงความสัมพันธ์ของเสียงกระด้างที่ต้องการการเคลา อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบทประพันธ์จะอยู่ภายใต้กรอบดนตรีโทนาล แต่บทประพันธ์เน้นให้ความสำคัญกับระบบดนตรีนีโอโทนาลิตีมากกว่ารูปแบบการประสานเสียงตามแบบแผนดนตรีดั้งเดิม

ขั้นตอนการประพันธ์

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานด้านนวัตกรรมถึงประดิษฐ์ โดยเป็นการสร้างสรรค์ด้านการประพันธ์เพลง ผู้ประพันธ์ได้กำหนดขั้นตอนการประพันธ์ออกเป็นลำดับ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการสร้างบทประพันธ์ นำบทประพันธ์ออกแสดง จนกระทั่งถึงการเขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 12 เดือน โดยมีขั้นตอนการประพันธ์เพลง ดังต่อไปนี้

1. ออกแบบสังคีตลักษณ์โดยรวมของบทประพันธ์ โดยภาพใหญ่ของบทประพันธ์ ผู้ประพันธ์ได้ออกแบบให้ประกอบด้วยโครงสร้างใหญ่จำนวน 1 ท่อน (Movement) โดยกำหนดกรอบสังคีตลักษณ์เป็นแบบโครงสร้างรูปโค้ง (Arch Form)

2. สร้างทำนองหลักหรือวัตถุดิบที่ใช้สำหรับการประพันธ์ของแต่ละตอน จากนั้นผู้ประพันธ์เริ่มพิจารณาว่าแต่ละส่วนของบทประพันธ์เพลงควรใช้ทำนองหลัก (Theme) หรือโมทีฟ (Motive) ลักษณะใด นอกจากนี้ผู้ประพันธ์จะพิจารณาเลือกแนวทำนอง และ/หรือโมทีฟสำคัญจากบทเพลง ประจักษ์มหาวิทยาลัยมาใช้เป็นวัตถุดิบหลัก ส่วนหนึ่งสำหรับการประพันธ์เพลงนี้

อย่างไรก็ตาม ผู้ประพันธ์จะนำแนวทำนองหรือโมทีฟจากบทเพลงประจํามหาวิทยาลัยมาปรับแต่ง โดยไม่ลอกเลียนแบบแนวทำนองหรือโมทีฟเหล่านั้นตามบทเพลงต้นฉบับเดิม

3. สร้างองค์ประกอบต่างๆ ของบทประพันธ์ ขึ้นตอนนี้ผู้ประพันธ์ได้คำนึงถึงลักษณะของแนวทำนองใหม่และโมทีฟต่างๆ ว่าควรมีองค์ประกอบเป็นเช่นไรที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประพันธ์ข้างต้น อีกทั้งสามารถช่วยส่งเสริมบทประพันธ์นี้

4. จัดแนวบรรเลงโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมของแนวทำนองต่างๆ แนวประกอบแนวเสียงประสาน รวมไปถึงองค์ประกอบอื่นๆ

5. ปรับแต่งบทประพันธ์และพิจารณารายละเอียดต่างๆ ของบทประพันธ์

6. นำบทประพันธ์ออกแสดงเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ.2558 ณ หอแสดงดนตรีสุริยเทพ วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต ในงาน Evening with Concerto 2015

7. จัดพิมพ์และนำเสนอเป็นรูปเล่มงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์

สรุปบทประพันธ์

บทประพันธ์เพลงคอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตราเป็นบทประพันธ์ที่แต่งขึ้นสำหรับเป็นส่วนหนึ่งในโอกาสที่มหาวิทยาลัยรังสิต เปิดทำการเรียนการสอนมาจนครบรอบปีที่ 30 ในปี พ.ศ. 2558 และครบรอบ 12 ปี ของวิทยาลัยดนตรี ตั้งแต่นักศึกษารุ่นแรกเมื่อปี พ.ศ.2546 นอกจากนั้นยังถือเป็นโอกาสอันดีที่วิทยาลัยดนตรี จะมีที่ทำการเรียนการสอนที่เพียบพร้อมไปด้วยบรรยากาศสถานที่ และอุปกรณ์การเรียนการสอนอันทันสมัย พร้อมกับหอแสดงดนตรีแห่งใหม่ (ศาลาดนตรีสุริยเทพ) ขนาดประมาณ 1,000 ที่นั่ง นอกจากนั้นบทประพันธ์เพลงบทใหม่นี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่นำมาแสดงในศาลาดนตรีสุริยเทพ วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ.2558 ในงาน Evening with Concerto 2015 ด้วยเหตุข้างต้นทั้งหมดเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ประพันธ์แต่งบทเพลงใหม่นี้ โดยได้นำวัตถุประสงค์การประพันธ์เพลงที่สำคัญมาจากบทเพลงประจํามหาวิทยาลัยรังสิต ได้แก่ เพลงตะวันรุ่งทุ่งรังสิต เพลงลาแล้วลาบ้านเย็นฟ้า เพลง RSU บลูส์บ้านเย็น และเพลงศรีรังสิต การอ้างอิงถึงวัตถุประสงค์การประพันธ์เพลงเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างประเด่นหน่วยทำนองย่อยและแนวทำนองต่างๆ ผู้ประพันธ์ได้นำไปปรับหรือแปรรูป โดยไม่ลอกเลียนแบบให้เหมือนกับบทเพลงต้นฉบับเดิมทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ผู้ประพันธ์ปรารถนาที่จะให้ผู้ฟังสามารถได้ยินและคาดเดาได้ว่ามาจากแนวทำนองเพลงบางส่วนของบทเพลงใด ทั้งนี้เพื่อผู้ฟังจะสามารถระลึกถึงมหาวิทยาลัยรังสิตได้ ซึ่งงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ด้านการประพันธ์เพลงครั้งนี้ ผู้ประพันธ์สรุปเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

สรุปแนวคิดบทประพันธ์

องค์ประกอบสำคัญที่ใช้สำหรับบทประพันธ์บทนี้ เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับสาเหตุต่างๆ ตามที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งสามารถสรุปเป็นแนวคิดสำคัญสำหรับวิธีการประพันธ์ได้ดังนี้

1. บทประพันธ์นี้ให้ความสำคัญกับบทบาทเครื่องดนตรีจำนวนหลายเครื่อง รวมถึงกลุ่มเครื่องดนตรีแต่ละกลุ่มภายในวงออร์เคสตรา ผู้ประพันธ์ได้ให้เครื่องดนตรีจำนวนหลายเครื่อง มีช่วงของการบรรเลงเดี่ยว หรือบรรเลงกลุ่มย่อย โดยการบรรเลงเดี่ยวแต่ละช่วงนั้นจะ ไม่ยาวมากนัก ประมาณ 2-6 ห้อง ถึงแม้ว่าการบรรเลงเดี่ยวจะไม่ยาวนาน แต่ผู้ฟังยังคงสามารถรับรู้ได้ว่าขณะนั้นเครื่องดนตรีชิ้นใดหรือกลุ่มเครื่องดนตรีใดกำลังมีบทบาทโดดเด่นกว่าเครื่องดนตรีอื่น

2. วัตถุดิบที่นำมาใช้สำหรับบทประพันธ์เพลงนี้ พัฒนามาจากแนวทำนองและโมทีฟของเพลงตะวันตกรุ่งทุ่งรังสิต เพลงลาแล้วลาบ้านเย็นฟ้า เพลง RSU บลูส์บ้านเย็น และเพลงศรีรังสิต รวมถึง RSU โมทีฟ ซึ่งนำชื่อย่อของมหาวิทยาลัยรังสิตมาใช้ โดยแนวทำนองและโมทีฟที่นำมาจากบทเพลงข้างต้น ผู้ประพันธ์ไม่ลอกเลียนแบบให้เหมือนกับต้นฉบับเดิมทั้งหมด แต่นำมาแปรรูปและขยายโครงสร้างให้ใหญ่ขึ้น

3. บทประพันธ์นี้อยู่บนพื้นฐานดนตรีระบบนิโโทนาลิตี โดยมีโครงสร้างบทประพันธ์แบบ รูปโค้ง ประกอบด้วย ช่วงนำ A B C B' A' ช่วงจบ วัตถุดิบการประพันธ์ต่างๆ (แนวทำนองและโมทีฟ) กระจายอยู่โดยตลอดบทประพันธ์เพลง ดังนั้น การแบ่งตอนเกิดจากลักษณะแนวทำนองสำคัญ และองค์ประกอบแวดล้อมอื่นๆ เช่น ลักษณะพื้นผิว แนวทำนองรอง แนวทำนองประกอบและอื่นๆ ณ บริเวณหนึ่งๆ ของบทประพันธ์ โดยองค์ประกอบเหล่านี้รวมกันเป็นภาพโดยรวมของบทประพันธ์แต่ละช่วง

4. แนวทำนองที่เกิดในบทประพันธ์ส่วนใหญ่ จะเล่นกลับไปกลับมาโดยเครื่องดนตรีต่างๆ พร้อมทั้งมีการแปรรูปพัฒนาแนวทำนองนั้นๆ อีกทั้งมีการเล่นล้อเลียนโมทีฟและ/หรือโมทีฟที่ถูกพัฒนาด้วยเครื่องดนตรีต่างๆ

5. นอกจากวัตถุดิบสำคัญที่นำมาจากบทเพลงต่างๆ ผู้ประพันธ์ได้ให้ความสำคัญกับเสียงประสานขึ้นคู่ 4-5 โดยเฉพาะอย่างยิ่งคอร์ดคู่ห้าเรียงซ้อน และคอร์ดหกออกเมนเทคแบบฝรั่งเศส นอกจากนี้แนวทำนองและโมทีฟต่างๆ ก็ให้ความสำคัญกับขึ้นคู่ 4-5 เช่นกัน สำหรับเสียงประสาน ผู้ประพันธ์ไม่ให้ความสำคัญกับรูปแบบการดำเนินเสียงประสานแบบดั้งเดิม แต่ยังคงให้ความสำคัญกับการเกลาของเสียงกระด้าง

การแสดงครั้งแรก (World Premiere)

บทประพันธ์ *คอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตรา* ถูกนำออกแสดงครั้งแรกในงาน Evening with Concerto 2015 จัดขึ้น ณ ศาลาดนตรีสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต การแสดงบทประพันธ์ครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากดนตรี ดังรายชื่อต่อไปนี้

ผู้ประพันธ์	วิบูลย์ ตระกูลสุขัน
ผู้อำนวยเพลง	วานิช โปตะวนิช
หัวหน้าวง	ศิริพงษ์ ทิพย์ธัญ
วงดนตรี	รังสิตฟิลาฮาร์โมนิกออร์เคสตรา
สถานที่	ศาลาดนตรีสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต
วัน-เวลา	วันพุธที่ 3 มิถุนายน พ.ศ.2558 เวลา 19.30 น.

สรุปผลการวิจัย

ผลงานสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลง *คอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตรา* ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์และขอบเขตบทประพันธ์ตามที่ผู้ประพันธ์ได้ตั้งไว้ทั้งด้านแนวคิดสำหรับการประพันธ์ รวมถึงมีโอกาสได้นำบทประพันธ์ออกเผยแพร่ นอกจากนั้นการที่ผู้ประพันธ์ได้ทำการศึกษาระบบและวิธีการประพันธ์เพลงประเภทคอนแชร์โตสำหรับวงออร์เคสตรา จากนักประพันธ์คนอื่นๆ ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ สามารถนำมาใช้ถ่ายทอดให้กับแวดวงวิชาการด้านดนตรีได้อีกด้วย สำหรับการนำผลงานออกแสดง สามารถเสริมสร้างพร้อมทั้งกระตุ้นความสนใจสำหรับผู้ฟังโดยทั่วไปได้เป็นอย่างดีเช่นกัน เนื่องจากได้รับความสนใจจากผู้เข้าชมทั้งที่เป็นนักประพันธ์เพลง อาจารย์ นักศึกษาและบุคคลทั่วไป ที่เข้าร่วมในงาน Evening with Concerto 2015 เป็นจำนวนมาก

บรรณานุกรม

- ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร. *การประพันธ์เพลงร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- _____. *อธิบายและบทวิเคราะห์เพลงที่ประพันธ์โดย ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร*. กรุงเทพฯ: บริษัท ชนาเพรส, 2553.
- ณัฏฐา พันธุ์เจริญ. *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เกษภะรัต, 2554.
- วิบูลย์ ตระกูลชัย. "ดนตรีโทนาล." *วารสารดนตรีรังสิต* 1, 2 (2549): 27-34.
- _____. *ดนตรีศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- _____. "นีโอคลาสสิก." *วารสารดนตรีรังสิต* 1, 1 (2549): 15-26.
- Hoffer, Charles R. *The Understanding of Music*. 5th ed. Belmont, CA: Wadsworth, 1985.
- Kamien, Roger. *Music an Appreciation*. 10th ed. New York: McGraw-Hill, 2011.
- Lee, Douglas. *Masterworks of Twentieth-Century Music*. New York: Routledge, 2002.
- Machlis, J., and Forney, K. *The Enjoyment of Music*. 8th ed. New York: W.W. Norton & Company, 1999.
- Morgan, Robert P. *Twentieth-Century Music*. New York: W.W. Norton & Company, 1991.
- Paulding, James E. "Paul Hindemith (1895-1963): A Study of his Life and Works." Ph.D. diss., University of Iowa, 1974.
- Seaton, D. *Ideas and Styles in the Western Musical Tradition*. Mountain View, CA: Mayfield, 1991.
- Stolba, K. Marie. *The Development of Western Music: A History*. 2nd ed. Madison, WI: Brown & Benchmark, 1994.
- Tobin, R. James. *Neoclassical Music in America: Voice of Clarity and Restraint*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 2014.